

Huvudman

Karlskrona kommun
kunskapsforvaltningen@karlskrona.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fridlevstadskolan 3-6 i Karlskrona kommun.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlskrona kommun att **senast den 1 februari 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande extra anpassningar. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlskrona kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Karlskrona kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar

1. Se till att de elever i årskurserna 3-6 som av lärare identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garanti för tidiga stödinsatser och särskilt stöd.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5398) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån signaler beslutat att genomföra en riktad tillsyn av Fridlevstadskolan i Karlskrona kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om Karlskrona kommun, som är huvudman och ytterst ansvarig för verksamheten vid Fridlevstadskolan, följt gällande bestämmelser om garanti för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genom lektionsobservationer vid besök den 11 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation inhämtats och granskats, bland annat skolans elevhälsoplan och beslut om särskild undervisningsgrupp med tillhörande åtgärdsprogram. Skolinspektionen har också tagit del av tolv utredningar och åtgärdsprogram under besöket vid skolan.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samtliga intervjuer med personal framkommer att skolan inte har haft någon specialpedagog under stor del av läsåret 2022/2023, men att en ny specialpedagog nu finns på plats.

Elever uppger i intervju att de, vid problem, räcker upp handen och då får hjälp av lärarna. Några av de intervjuade eleverna säger dock att de får vänta en lång stund innan de får hjälp.

Representanter för elevhälsan uppger att lärarna är duktiga på att arbeta med extra anpassningar och att lärarna gör många generella anpassningar. Även lärare uppger att de genomför många extra anpassningar på gruppnivå och ger som exempel att de använder sig av schema med bilder, tidtagare, skärmar och hörselkåpor. Lärare uppger att de också ger extra anpassningar på individnivå i form av exempelvis förenklade instruktioner, individuell handledning och extra hjälp vid igångsättning. Enligt intervjuade lärare har de dock inte förutsättningar att ge alla elever som behöver det extra anpassningar fullt ut. Lärare i respektive årskurs uppger att det finns sex elever i årskurs 3 som inte får extra anpassningar i den utsträckning de behöver, fem elever i årskurs 4, tre elever i årskurs 5 och elva elever i

årskurs 6. Som exempel på extra anpassningar som inte kan ges anger lärarna läs-träning, individuella genomgångar och hjälp med igångsättning. Lärarna säger att rektorn vet om detta och att rektorn hänvisar till budgeten.

På Skolinspektionens fråga om lärarna har förutsättningar att ge eleverna de extra anpassningar de har behov av svarar rektorn först ja och uppger att skolan har bättre förutsättningar nu eftersom de har en specialpedagog på plats. Rektorn säger samtidigt att alla lärare inte är behöriga och kanske inte "inkörda" i arbetet med extra anpassningar. När rektorn får bemöta utsagor från lärare om att de inte har möjlighet att ge alla elever som behöver det extra anpassningar utifrån behov uppger rektorn att det är en svår fråga och att det till stor del handlar om resurser. Rektorn uppger att de, utifrån de förutsättningar skolan har, behöver hitta olika sätt att ge eleverna de extra anpassningar de behöver samt att de har försökt på många olika sätt. Vidare uppger rektorn att avsaknaden av specialpedagog med-förde att de pedagogiska samtalen kring extra anpassningar i klassrummen uteblev.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömnings-stöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för be-dömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordi-narie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med extra anpassningar på Fridlevstadskolan. Intervjuer med lärare visar att det finns ett antal elever i varje årskurs som identifierats vara i behov av extra anpassningar i form av exempelvis lästräning, individuella genomgångar och hjälp med igångsättning, men som inte får det utifrån behov. Att personal från elevhälsan uppger att lärarna är bra på att ge extra anpassningar och att rektorn säger att lärarna har förutsättningar att kunna ge extra anpassningar, föranleder inte någon annan bedömning. Detta mot bakgrund av att lärarna, som är de som ansvarar för att ge elever extra anpassningar inom ramen för sin undervisning, lämnat konkreta uppgifter om vilka behov av extra anpassningar som identifierats i deras respektive klasser och som de inte kan tillgodose.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Karlskrona kommuns verksamhet vid Fridlevstadskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar. Det finns därför skäl att förelägga Karlskrona kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garanti för tidiga stödinsatser

I alla intervjuer med personal framkommer att skolan genomför de nationella proven i årskurs 3. Vad gäller särskild bedömning uppger rektorn att elevernas resultat på nationella proven utvärderas av specialpedagog, lärare och rektorn tillsammans. Rektorn och elevhälsans representanter uppger att elever som inte klarat de nationella proven utreds/är utredda. De uppger vidare att överlämning till lärare sker när eleverna börjar i årskurs 4 samt att specialpedagogen deltar i överlämningen.

Särskilt stöd

Anmälan

Intervjuade lärare uppger att de informerar rektorn om elever som riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar. Enligt lärare anmäler de behov av särskilt stöd genom att vända sig antingen till elevhälsan, till specialpedagogen eller till rektorn. Någon lärare säger att det sedan en vecka tillbaka finns en särskild blankett de ska använda för att göra anmälan.

Representanter för elevhälsan uppger att lärare anmäler behov av särskilt stöd genom att "flagga" till elevhälsoteamet, där rektorn ingår, eller genom att lämna in en blankett. Elevhälsans representanter uppger att användandet av blanketten inte fungerat i samband med frånvaron av specialpedagog, men representanterna uppger att lärare har kunnat "flagga" ändå eftersom skolan är liten.

Rektorn uppger att avsaknaden av specialpedagog ledde till att någon lärare inte anmält behov av särskilt stöd till elevhälsoteamet, men enligt rektorn är det inte så nu längre. Vidare uppger rektorn att de har tagit fram en ny rutin för anmälan om behov av särskilt stöd med tillhörande blankett, vilken håller på att implementeras.

Utredning om särskilt stöd

Lärare uppger sammanfattningsvis att det inte har startats utredningar för elever som anmälts vara i behov av särskilt stöd eller som har fått F i betyg.

Representanterna för elevhälsan uppger i huvudsak följande. Om lärare provat extra anpassningar och behöver mer hjälp startas en utredning. Efter att en anmälan gjorts diskuteras ärendet i elevhälsan dit läraren bjuds in. Innan utredningen startas kontakt med vårdnadshavare. Utredning skrivs tillsammans med elev, vårdnadshavare och elevhälsoteamet. Ibland sker diskussioner med stödteamet i kommunen. Utredningen visar elevens behov och när den är klar förmedlas den till vårdnadshavare och lärare. Ibland kan rektorn efter utredningen bestämma att lärare ska fortsätta arbeta med extra anpassningar.

Rektorn uppger att efter det att anmälan kommit in förs en diskussion i elevhälso-teamet för att se vilken typ av kartläggning som kan bli aktuell. Till dessa möten bjuds lärare och annan berörd personal in. Därefter sätts en utredning igång. Rektorn uppger att utredningar alltid startar efter att anmälan gjorts samt att alla elever som har fått F i betyg har utretts. När rektorn får bemöta lärares utsagor om att utredningar inte startas, uppger hen att lärarna inte har kännedom om ärendet i de fall centrala elevhälsan eller andra aktörer kopplas in och att lärare då säkert kan uppfatta det som att utredningar inte sätts igång. Vidare uppger rektorn att nuvarande specialpedagog håller på med flera utredningar i nuläget.

Åtgärdsprogram

Både elevhälsans representanter och rektorn uppger att beslut om åtgärdsprogram fattas efter att en utredning har genomförts. I de fall utredningen visar att behov av särskilt stöd inte finns fattar rektorn beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. I samtliga intervjuer med personal framkommer att det finns elever på skolan som går i särskild undervisningsgrupp. Av inlämnad dokumentation framgår vidare att det finns några elever som har anpassad studiegång.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av innehåller information om elevens behov av stöd och hur det ska tillgodoseas samt datum och ansvarig för uppföljning och utvärdering. Rektorn uppger att avsaknaden av specialpedagog medfört att åtgärdsprogram inte har utvärderats vid de tidpunkter som angetts i åtgärdsprogrammen, vilket även framgår av åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av. Rektorn uppger att åtgärdsprogrammen trots detta utvisar elevens aktuella behov. Detta eftersom eleverna har varaktiga svårigheter och behovet av stöd därför fortfarande är detsamma. Vidare uppger rektorn att utvärderingar nu håller på att genomföra av nuvarande specialpedagog. Åtgärdsprogrammen innehåller även information om hur vårdnadshavare ska gå tillväga om de vill överklaga beslutet. Åtgärdsprogrammen har beslutats av/skrivits under av rektorn.

Rättslig reglering

Garanti för tidiga stödinsatser

Av 3 kap. 4 § skollagen framgår bland annat att det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i (p.1) förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, (p.2), lågstadiet i grundskolan och sameskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektor enligt 7 §. Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall

skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektor enligt 7 §.

Av 3 kap. 4 a § skollagen framgår att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 4 §, vid planering av insatser enligt 5 § samt vid uppföljning enligt 4 b §.

Av 3 kap. 4 b § skollagen framgår att det ska genomföras en uppföljning av sådant stöd som har getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd.

Av 3 kap. 8 § skollagen framgår att särskilt stöd får ges istället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Skolinspektionens bedömning

Garanti för tidiga stödinsatser

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller garanti för tidigare stödinsatser.

Särskilt stöd

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att anmälan om behov av särskilt stöd i vart fall i nuläget görs i de fall elever trots extra anpassningar riskerar att inte nå betygskriterierna/kriterierna för bedömning av kunskaper. Vad gäller utredning av särskilt stöd framkommer visserligen uppgifter från lärare om att utredning inte startas efter att anmälan har gjorts. Mot bakgrund av elevhälsans och rektorns uppgifter gör Skolinspektionen dock bedömningen att verksamheten i vart fall i nuläget inte bryter mot författningarnas krav gällande utredning av särskilt stöd. Vad slutligen gäller åtgärdsprogram framkommer inte att verksamheten bryter mot författningarnas krav gällande innehållet i dessa. Skolinspektionen har, vad gäller att åtgärdsprogrammen utvisar elevens behov och hur det ska tillgodoses, beaktat rektorns uppgift om att elever har en varaktig problematik.

Beslutet har fattats av utredare Johanna Tinghammar Bruck

Undervisningsråd Per Joel Jarlunger har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Gustav Nilsson medverkat.

2023-10-30

X Johanna Tinghammar Bruck

Johanna Tinghammar Bruck
Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

2023-10-30

X Per Joel Jarlunger

Per Joel Jarlunger
Undervisningsråd
Signerat av: Per Joel Jarlunger